

ανέλιξις

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Α΄ Γυμνασίου - Νεοελληνική Γλώσσα Επαναληπτικές ασκήσεις - 1^η – 6^η ενότητα

Όνοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

Ενότητα 2

1. Να μετατρέψεις τις παρακάτω απλές προτάσεις σε σύνθετες:
  - α. Οι ηθοποιοί είναι καλλιτέχνες.
  - β. Η Ακαδημία βράβευσε δυο καλλιτέχνες.
  - γ. Τα φρούτα είναι υγιεινά.
  - δ. Το εστιατόριο είναι πολυτελές.
  - ε. Ο Δημήτρης μαθαίνει κιθάρα.
2. Να μετατρέψεις σε επαυξημένες τις παρακάτω απλές προτάσεις προσθέτοντας όσους προσδιορισμούς μπορείς:
  - α. Εμφανίστηκε ο καθηγητής.
  - β. Οι εργάτες φόρτωσαν ξύλα το αυτοκίνητο.
  - γ. Ο φιλόλογος ορίζει τους επιμελητές.
  - δ. Ο Γιώργος φαίνεται κακόκεφος.
  - ε. Παίζω με τα παιχνίδια.
3. Να προσθέσεις στις παρακάτω ελλειπτικές προτάσεις τους κύριους όρους που λείπουν:
  - α. Εμπρός!
  - β. Μέσα όλοι!
  - γ. Προσοχή, αυτοκίνητο!
  - δ. Ο καθένας μόνος του.
  - ε. Προσοχή!
4. Να βρείτε τους κύριους όρους των προτάσεων και να τις χαρακτηρίσετε ως προς τα συστατικά (**απλή, ελλειπτική, επαυξημένη, σύνθετη**):
  - α. Το κουδούνι του σχολείου χτύπησε
  - β. Οι μαθητές μπήκαν στη τάξη
  - γ. Ο Γιάννης και ο Μάριος δεν πήγαν σχολείο
  - δ. Έρχεται η καθηγήτρια
  - ε. Τα μαθήματα είναι δύσκολα;

- στ. Η Νεφέλη έβγαλε το παλτό και το κασκόλ της
- ζ. Μ' έδωξαν
- η. Η καθηγήτρια της γυμναστικής είναι πολύ καλή
- θ. Η αυλή είναι μεγάλη
- ι. Είναι καλός άνθρωπος

5. α. Να βρείτε τα δομικά μέρη (**Θεματική πρόταση, Λεπτομέρειες/Σχόλια, Κατακλείδα**) των πιο κάτω παραγράφων:
1. Για τις ανάγκες της βιβλιοθήκης ζητούνται μαθητές που θα αναλάβουν τη θέση του βιβλιοθηκάρου. Θα φροντίζουν για την ταξινόμηση των βιβλίων με τη βοήθεια καθηγητών και θα ετοιμάζουν τις ειδικές κάρτες για όσα παιδιά γίνουν μέλη της βιβλιοθήκης και πάρουν βιβλία. Ακόμα, θα καταγράφουν όσα βιβλία δανείζονται οι συμμαθητές τους και θα ελέγχουν τα βιβλία που επιστρέφονται. Μέσα στο ευχάριστο περιβάλλον της βιβλιοθήκης, ανάμεσα σε τόμους λογοτεχνίας κι επιστημονικής φαντασίας, εγκυκλοπαίδειες κι επιστημονικά βιβλία, οι βιβλιοθηκάριοι μπορούν τώρα να ψυχαγωγούνται και να βοηθήσουν τους συμμαθητές τους να ψυχαγωγηθούν.
  2. Η τίγρη είναι καλή αλλά και αυστηρή μητέρα-δασκάλα. Ακόμα και την ώρα του παιχνιδιού και της ξεκούρασης παρακολουθεί τα μικρά της, τα συμβουλεύει και, αν χρειαστεί, τα μαλώνει. Μόλις γίνουν ενός έτους, αρχίζει να τα διδάσκει την τέχνη του κυνηγιού σε τρία βήματα: πρώτα βρίσκουμε το θήραμα από μακριά, μετά το πλησιάζουμε αργά αργά και αθόρυβα και τέλος ορμάμε και χώνουμε τα δόντια στο λαιμό του για να το σκοτώσουμε αμέσως. Τα τιγράκια εξασκούνται κυνηγώντας το ένα το άλλο!
  3. Δεν ήξερα πώς ν' αρχίσω το μάθημα των γαλλικών. Σκέφτηκα πως το καλύτερο θα ήταν, για να κάνω τα παιδιά να ενδιαφερθούν για το μάθημα, να τους μιλήσω πρώτα για τη Γαλλία. Την έδειξα λοιπόν στο χάρτη που ήταν κρεμασμένος στον τοίχο. Ύστερα άνοιξα ένα λεύκωμα με τοπία και μνημεία του Παρισιού που είχα πάρει μαζί μου στο σάκο. Μίλησα στα παιδιά για τον πολιτισμό της Γαλλίας. Τους είπα πως αποτελεί έναν από τους στύλους του δυτικού πολιτισμού καθώς και τι χρωστούν οι λαοί στη Γαλλική Επανάσταση. Τέλος, έκανα ό,τι μπορούσα για να κινήσω το ενδιαφέρον τους. Η μέθοδος αυτή είχε επιτυχία.
  4. Αναντίρρητα, η τεχνολογία επέφερε κοσμογονικές αλλαγές στον πολιτισμό και αποτέλεσε ευλογία για τον άνθρωπο. Είναι αλήθεια ότι μετέτρεψε την εργασία, χάρη στα μέσα που εξασφάλισε, από επίμοχθη και επώδυνη σε άκοπη και απλή διαδικασία. Παράλληλα, απομάκρυνε το φάσμα της πείνας από ένα μεγάλο τμήμα της ανθρωπότητας και απάλλαξε τον άνθρωπο από την ασφυκτική κυριαρχία της φύσης. Αξίζει, επίσης να παρατηρηθεί ότι με τη συνδρομή της τεχνολογίας ανάπτυξης τα πολιτιστικά αγαθά αποτελούν πλέον πλήγμα των περισσότερων ανθρώπων του πλανήτη. Αβίαστα, λοιπόν, συνάγεται το συμπέρασμα ότι τα παραπάνω στοιχεία, χωρίς να εξαντλούν τον πίνακα των προσφορών της τεχνολογίας προς τον άνθρωπο, δικαιώνουν το χαρακτηρισμό της ευλογίας που της αποδίδεται.
  5. Τα ταξίδια προσφέρουν πολλά στον άνθρωπο. Όταν επισκέπτεται κανείς άλλα μέρη, γνωρίζει τον τρόπο ζωής των κατοίκων της περιοχής και τον πολιτισμό τους. Όταν ταξιδεύει στο εξωτερικό, προσέχει τις διαφορές των άλλων πολιτισμών από της πατρίδας του και εκτιμά ή προσπαθεί να βελτιώσει το δικό του. Με τα ταξίδια ο άνθρωπος ξεκουράζεται, γιατί αλλάζει περιβάλλον και ξεφεύγει από την καθημερινότητα και τις έννοιες της. Τα ταξίδια λοιπόν καλλιεργούν τον πνευματικό και ψυχικό κόσμο του ανθρώπου και τον ανανεώνουν.

β. Κείμενο: Οι πρώτες μέρες σε ένα νέο σχολείο.

Όταν πρωτοήρθα στο γυμνάσιο ένιωθα πάρα πολύ ωραία. Ήξερα ότι θα είχα την ευκαιρία να κάνω μια καινούρια αρχή. Αυτή τη φορά όμως θα μπορούσα να κάνω παρέα και με μεγαλύτερα, πιο ώριμα παιδιά. Ακόμα και εγώ ο ίδιος ένιωθα πιο ώριμος. Ήμουν σίγουρος ότι μαζί με εμένα θα είχαν αλλάξει και οι συμμαθητές μου! Όμως...να μην υπερβάλουμε κιόλας!

Με περίμενε μια τεράστια γκάμα εμπειριών που δε θα μπορούσα με τίποτα να φανταστώ. Τις πρώτες μέρες σχολείου ήθελα απλά να γνωρίσω τους δασκάλους, να θυμηθώ τους συμμαθητές μου και να μάθω τους κανόνες του γυμνασίου. Οι συμμαθητές μου δεν ήταν όπως είχα προβλέψει. Μερικοί είχαν αλλάξει, προς το καλύτερο ή το χειρότερο, ενώ δεν το περίμενα, και το αντίθετο. Οι κανόνες ήταν αμέτρητοι και αυστηροί. «Κάνε τις ασκήσεις σου!», «θα γράφεις τις εκφωνήσεις των ασκήσεων στο τετράδιό σου», «θα γράφεις με στυλό!», «Δεν θα σηκώνεται κανένας κατά τη διάρκεια του μαθήματος!». Θα μπορούσα να αναπνεύσω για τα επόμενα τρία χρόνια;

Οι καθηγητές ήταν πιο επιβλητικοί από τις δασκάλες του δημοτικού. Δεν ήταν πια τυχαίοι, αλλά άνθρωποι με σπουδές και γνώσεις μεγάλου επιπέδου. Ήταν άλλη κατηγορία. Πραγματικοί καθηγητές, με όλη τη βαρύτητα της λέξης. Και αυτό μου το περνούσαν κυρίως κάνοντάς με να δω πόση τρέλα και μανία είχαν με το αντικείμενό τους αλλά και με την επιθυμία τους να το διδάξουν και να μεταφέρουν τις γνώσεις τους στα παιδιά ως σύνολο αλλά και στον καθένα ξεχωριστά.

Τα μαθήματα στην αρχή τα λάτρευα και όντως ήταν πολύ ωραία. Αλλά μετά πέρασε κάποιος καιρός και παρότι ήταν υποφερτά, χρειαζόμουν οπωσδήποτε ένα μεγάλο διάλειμμα. Και με το μεγάλο εννοώ περισσότερο από δύο μέρες! Ο τελευταίος μήνας πριν τα Χριστούγεννα ήταν τραγικός. Όπως καταλαβαίνετε, τα Χριστούγεννα ήταν ευλογία. Δεν φανταζόμουν όμως καθόλου πως το διάστημα μετά θα ήταν πέντε φορές χειρότερο. Πέρασαν τρεις μήνες που δεν είχαμε ούτε τριήμερο! Και μετά ήρθαν οι εξετάσεις! Είχα όμως πρόγραμμα διαβάσματος και έτσι κατάφερα χωρίς πολύ κόπο να γράψω καλά και να βγάλω έναν άριστο βαθμό.

Μέσα στη χρονιά αντιμετώπισα πάρα πολλές δυσκολίες, κυρίως ψυχικές, που αν και με αποδυνάμωσαν, τώρα πιστεύω πως ήταν για καλό και στην τελική μάλλον με έχουν κάνει δυνατότερο. Για την ώρα δεν ανυπομονώ ιδιαίτερα για τη Δευτέρα Γυμνασίου. Φαντάζομαι το ίδιο πιστεύουν και οι συμμαθητές μου!

Από την ιστοσελίδα www.parentbook.gr (διασκευή)

Αφού μελετήσετε το πιο πάνω κείμενο να απαντήσετε στις ερωτήσεις που ακολουθούν:

1. Ποιος είναι ο πομπός και ποιος ο δέκτης του πιο πάνω κειμένου;
2. Σε ποιο κειμενικό είδος ανήκει το πιο πάνω κείμενο; Να δικαιολογήσεις την απάντησή σου.
3. Να βρεις τα δομικά μέρη της δεύτερης και της τρίτης παραγράφου.

Ενότητα 4

1. Να βρείτε το ονοματικό μέρος και το ρηματικό μέρος στις παρακάτω προτάσεις:

- α. Ο διαρρήκτης παραβίασε την πόρτα του διαμερίσματος.
- β. Ο Γιώργος πάει για μάνιο.
- γ. Η διάρκεια της παράστασης ήταν μιάμιση ώρα.
- δ. Με ζάλισε ο θόρυβος από τη μηχανή.
- ε. Τα καταστήματα θα είναι ανοιχτά σήμερα μέχρι αργά.

2. Να χωρίσετε τις φράσεις σε ονοματικό και ρηματικό μέρος:

- α. Το φαγητό είναι απόλαυση.
- β. Ο σύγχρονος άνθρωπος αδιαφορεί για την ποιότητα του φαγητού του.
- γ. Η χρήση αλκοόλ έχει καταστροφικά αποτελέσματα στην υγεία του ανθρώπου.
- δ. Η έλλειψη πρωινού από το διαιτολόγιο κάθε παιδιού έχει ως αποτέλεσμα να καταναλώνει περισσότερο φαγητά από φάστφουντ.
- ε. Το κάπνισμα σε νεαρή ηλικία έχει ολέθριες επιπτώσεις στον οργανισμό των παιδιών.

3. Να χωρίσετε τις φράσεις σε ονοματικό και ρηματικό μέρος και να κρίνετε ποιες ονοματικές φράσεις έχουν **απλή μορφή** και ποιες **διευρυμένη**:

- α. Η πρωταρχική σημασία του φαγητού είναι η επιβίωση του ανθρώπου.
- β. Η υγεία είναι το πολυτιμότερο αγαθό για τον άνθρωπο.
- γ. Το ενδιαφέρον για την προστασία της υγείας μας δείχνει το σεβασμό μας για την ανθρώπινη ζωή.
- δ. Οι γονείς θα πρέπει να δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τη διατροφή των παιδιών τους.
- ε. Τις τελευταίες δεκαετίες έχει συντελεστεί μεγάλη ανάπτυξη του φαινομένου «φάστφουντ».

4. Να βρείτε τη συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων ονοματικών φράσεων:

- α. Τα παιδιά συνήθως δεν τρώνε πρωινό.
- β. Στη μεσογειακή διατροφή η κατανάλωση γάλακτος είναι μέτρια.
- γ. Μεγάλο ποσοστό των Ελλήνων μαθητών καπνίζει σε ημερήσια βάση.
- δ. Το «γρήγορο» φαγητό έχει γίνει τρόπος ζωής.
- ε. Η υγιεινή διατροφή είναι τροφή πλούσια σε θρεπτικές ουσίες.
- στ. Το πρωινό βελτιώνει την πνευματική και φυσική μας κατάσταση.
- ζ. Τα πρότυπα που προβάλλονται από την τηλεόραση επηρεάζουν τις διατροφικές συνήθειες των παιδιών.

5. Να βρεθούν οι επιθετικοί προσδιορισμοί:

- α. Ο πρωινός ήλιος τους ζέστανε με τις ακτίνες του.
- β. Έφαγε γρήγορα, γρήγορα το πρωινό του.
- γ. Πολλά είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η εργαζόμενη γυναίκα σήμερα.
- δ. Ο διευθυντής υποσχέθηκε να μελετήσει προσεχτικά τα αιτήματα των εργαζομένων.
- ε. Μαζευτήκαμε όλοι στο σπίτι μου για να παρακολουθήσουμε τον τελικό αγώνα ποδοσφαίρου.
- στ. Αν και δεν του φαίνεται έχει ήδη πατήσει τα πενήντα.
- ζ. Έγινε μαέστρος μόλις στα είκοσι του χρόνια.

6. Στις παρακάτω προτάσεις να εντοπίσετε τους επιθετικούς προσδιορισμούς και να βρείτε πώς εκφέρονται (με επίθετο, αντωνυμία, μετοχή κλπ.):

- α. Ο Θερμαϊκός κόλπος έχει μολυνθεί.
- β. Δεξιά μας βλέπουμε τώρα τον αρχαίο ναό του Ποσειδώνα.
- γ. Για να σφίξει η ζύμη, πρέπει να προσθέσουμε δύο κουταλιές αλεύρι.
- δ. Ήταν άνθρωπος με μυαλό.
- ε. Τέτοιες συμπεριφορές ήταν απαράδεκτες.
- στ. Είναι παιδί χωρίς πείρα.
- ζ. Καθόταν στον καναπέ σαν βρεγμένη γάτα.
- η. Ο κάτω όροφος χρησιμοποιείται σαν ιατρείο.
- θ. Μακριά στον ορίζοντα διαγράφονταν οι χιονισμένες κορυφές των βουνών.
- ι. Ο Γιώργος στάθηκε στην απέναντι γωνία και του έκανε σινιάλο να πλησιάσει.

Ενότητα 5

1. Να ξαναγράψετε τις παρακάτω προτάσεις μεταφέροντας τα ρήματα στους χρόνους που σας δίνονται:

- α. Είχε γίνει ολόκληρη συζήτηση για αυτό το θέμα.
Ενεστ.: .....
Αόριστ.: .....
- β. Θα σου στείλω χρήματα.
Παρατατ.: .....
Αόριστ.: .....
- γ. Μου δανείζεις το ποδήλατό σου;
Εξακολ. Μέλ.: .....
Στιγμ. Μέλ.: .....
- δ. Ο πατέρας διάβασε την εφημερίδα.
Παρατατ.: .....
Παρακειμ.: .....
- ε. Ετοιμάζεστε για ταξίδι;
Παρατατ.: .....
Αόριστ.: .....

στ. Η μητέρα καθάρισε το σπίτι.

Παρακείμεν.: .....

Συντελ. Μέλ.: .....

ζ. Φοβούνται πολύ τα αεροπλάνα.

Αόριστ.: .....

Στιγμ. Μέλ.: .....

2. Στα παρακάτω ρήματα να βρείτε τη φωνή:

α. Η βροχή ποτίζει τα χωράφια.

β. Ο Γιάννης στηρίχτηκε σε μια καρέκλα για να μην πέσει.

γ. Δεν ενδιαφέρεσαι για τίποτα.

δ. Η αποθήκη καταστράφηκε από την πυρκαγιά.

ε. Όλη την ώρα διψάει και πίνει ασταμάτητα νερό.

στ. Αυτό το σπίτι πουλιέται σε πολύ καλή τιμή.

ζ. Η Ρένα χορεύει και τραγουδάει υπέροχα.

η. Κάντε ησυχία! Τα παιδιά κοιμούνται.

θ. Τα χιόνια έλιωσαν ήδη στα βουνά.

ι. Ο Πέτρος εργάζεται σκληρά για να συντηρήσει την οικογένεια του.

3. Στα παρακάτω ρήματα να βρείτε τις διαθέσεις και τις φωνές τους:

α. Η αδελφή μου ντύνεται αυτή τη στιγμή. (.....)

β. Στενοχωρήθηκα πολύ με την αποτυχία του. (.....)

γ. Έσπασα ένα ποτήρι (.....) και η μητέρα με μάλωσε. (.....)

δ. Πάγωσαν τα χέρια μου από το πολύ κρύο. (.....)

ε. Όλη την ώρα παραπονιέται (.....) ότι πεινάει. (.....)

στ. Παραδέχτηκε (.....) μπροστά σε όλους ότι με εκμεταλλεύτηκε. (.....)

4. Υπογραμμίστε τα συνδετικά ρήματα και τα κατηγορούμενα των προτάσεων:

α. Το σπίτι φαίνεται παλιό.

β. Εσύ είσαι η αιτία του καβγά.

γ. Ο Γιώργος διορίστηκε καθηγητής σε σχολείο.

δ. Πολλοί άνθρωποι γεννιούνται φτωχοί.

ε. Ο κ. Ζ. εκλέχτηκε βουλευτής.

στ. Η Ελένη έγινε έξαλλη έπειτα από όσα είπες για αυτήν.

5. Να βρεις τα κατηγορούμενα των παρακάτω προτάσεων και να σημειώσεις τι είναι το καθένα (ουσιαστικό, επίθετο, κτλ.)

- α. Ο Γιώργος είναι δασολόγος.
- β. Οι εθελοντές έγιναν χίλιοι.
- γ. Εσύ φαίνεσαι κουρασμένος.
- δ. Το σύνθημα ήταν εμπρός.
- ε. Το περιβόλι είναι του γείτονα.
- στ. Το χιόνι έπεφτε απαλό.
- ζ. Ο θόρυβος είναι ενοχλητικός.
- η. Εγώ ήμουν σαν ξένος.
- θ. Η Ιωάννα είναι όμορφη.

Ενότητα 6

1. Σχηματίζω φράσεις με δυο ουσιαστικά, μεταφέροντας το δεύτερο στη γενική, όπως στο παράδειγμα:

- α. Λουλούδια - άνοιξη: τα λουλούδια της άνοιξης
- β. Αέρας - εξοχή:
- γ. Φρούτα - εποχή:
- δ. Προετοιμασία - παραστάσεις:
- ε. Θόρυβος - πόλεις:
- στ. Ωράριο - φύλακες:
- ζ. Κέρδος - έμποροι:
- η. Ομιλία - δήμαρχος:
- θ. Συμπεριφορά - αγριάνθρωπος:
- ι. Το τέλος - η περίοδος: το τέλος της περιόδου
- ια. Το μήκος - η διαγώνιος:
- ιβ. Η ανάγνωση - η εγκύκλιος:
- ιγ. Οι παραλίες - η Κάρπαθος:
- ιδ. Η περιφέρεια - η Πελοπόννησος:
- ιε. Το βάθος - η άβυσσος:

2. Να γράψω τα παρακάτω θηλυκά ουσιαστικά στην αιτιατική ενικού και πληθυντικού:

- α. της πηγής
- β. της γυναίκας
- γ. τις ξύστρες
- δ. τις λεύκες
- ε. της ασπίδας
- στ. της αγελάδας
- ζ. της φωτιάς

3. Να κλιθούν τα παρακάτω θηλυκά ουσιαστικά όπως στο παράδειγμα:

η πρόοδος	η είσοδος	η έξοδος	η διαγώνιος
της προόδου	.....	.....	.....
την πρόοδο	.....	.....	.....
οι πρόοδοι	.....	.....	.....
των προόδων	.....	.....	.....
τις προόδους	.....	.....	.....

4. Συνδυάστε τις κατάλληλες λέξεις με τις προθέσεις:

<ul style="list-style-type: none"> α. αντί β. από γ. μετά δ. παρά ε. υπέρ στ. υπό 	<ul style="list-style-type: none"> 1. μόρφωση 2. παιδεία 3. σημείωση 4. χαιρετισμός 5. ναύαρχος 6. ευαισθησία
---	---

5. Συμπληρώστε με παράγωγα ουσιαστικά:

Ρήμα	Παράγωγο ουσιαστικό
φταίω	.....
εισπράττω	.....
πλάθω	.....
σχεδιάζω	.....
γράφω	.....
σπουδάζω	.....
εισάγω	.....
κρατούμαι	.....
εργάζομαι	.....
ράβω	.....

Επαναληπτικές ασκήσεις

1. Να μετατρέψεις τις παρακάτω απλές προτάσεις σε σύνθετες:

- α. Οι ηθοποιοί είναι καλλιτέχνες.
- β. Η Ακαδημία βράβευσε δυο καλλιτέχνες.
- γ. Τα φρούτα είναι υγιεινά.
- δ. Το εστιατόριο είναι πολυτελές.
- ε. Ο Δημήτρης μαθαίνει κιθάρα.

2. Να μετατρέψεις σε επαυξημένες τις παρακάτω απλές προτάσεις προσθέτοντας όσους προσδιορισμούς μπορείς:

- α. Εμφανίστηκε ο καθηγητής.
- β. Οι εργάτες φόρτωσαν το αυτοκίνητο.
- γ. Ο φιλόλογος ορίζει τους επιμελητές.
- δ. Ο Γιώργος φαίνεται κακόκεφος.
- ε. Εγώ παίζω με τα παιχνίδια.

3. Να προσθέσεις στις παρακάτω ελλειπτικές προτάσεις τους κύριους όρους που λείπουν:

- α. Εμπρός!
- β. Μέσα όλοι!
- γ. Προσοχή, αυτοκίνητο!
- δ. Ο καθένας μόνος του.
- ε. Προσοχή!

4. Να βρείτε τους κύριους όρους των προτάσεων και να τις χαρακτηρίσετε ως προς τα συστατικά (**απλή, ελλειπτική, επαυξημένη, σύνθετη**):

- α. Το κουδούνι χτύπησε.
- β. Οι μαθητές μπήκαν στην τάξη.
- γ. Ο Γιάννης και ο Μάριος δεν πήγαν σχολείο.
- δ. Έρχεται η καθηγήτρια.
- ε. Τα μαθήματα είναι δύσκολα;
- στ. Η Νεφέλη έβγαλε το παλτό και το κασκόλ της.
- ζ. Η καθηγήτρια της γυμναστικής είναι πολύ καλή.
- η. Η αυλή είναι μεγάλη.
- θ. Είναι καλός άνθρωπος.

5. Να αναγνωρίσετε το είδος των προτάσεων ως προς τη δομή τους (**απλές, επαυξημένες, σύνθετες, ελλειπτικές**):

- α. Ο δήμαρχος βράβευσε το σχολείο.
- β. Οι ψαράδες γέμισαν τη βάρκα με ψάρια.
- γ. Πας γυρεύοντας!
- δ. Η χθεσινή βροχή ήταν καταστροφική για τα χωράφια.
- ε. Οι καμπάνες άρχισαν να χτυπούν ξαφνικά μέσα στη νύχτα.
- στ. Ο Γιάννης γύρισε νωρίτερα από τη δουλειά χθες.
- ζ. Θέλετε τίποτε;
- η. Απεχθάνεται τα φρούτα και τα λαχανικά.
- θ. Στον ελεύθερο χρόνο του κάνει κολύμβηση, βιολί και αγγλικά.
- ι. Το πάρκο γέμισε ζώα, πουλιά και ανθρώπους.
- ια. Προσοχή, αυτοκίνητο!
- ιβ. Δεν με βολεύει.
- ιγ. Ο Πέτρος γύρισε προς το μέρος μου τρομαγμένος.
- ιδ. Έλα γρήγορα.
- ιε. Η Μαρία μου ζήτησε χρήματα.

6. Να αναγνωρίσετε το είδος των προτάσεων ως προς το περιεχόμενό τους (**αποφαντικές, προστακτικές, ερωτηματικές, επιφωνηματικές**):

- α. Ήρθε η άνοιξη.
- β. Ήρθε η άνοιξη!
- γ. Ήρθε η άνοιξη;
- δ. Τελείωνε με τις δουλειές σου!
- ε. Θα έρθεις νωρίς σήμερα;
- στ. Άνοιξε την πόρτα να περάσω!
- ζ. Επιτέλους ήρθες!
- η. Θα περάσω από το σπίτι στις 8.
- θ. Το μουσείο βρίσκεται κοντά στο σπίτι μας.
- ι. Τι σου πήρε τόση ώρα;
- ια. Επιτέλους έφτασες!
- ιβ. Δεν είναι δυνατόν!
- ιγ. Διάβασέ μου δυνατά το κείμενο.

7. Να αναγνωρίσετε το είδος των προτάσεων.

Βγήκα τρέχοντας απο το σπίτι.	απλή, ελλειπτική, σύνθετη, επαυξημένη
Τελείωνε!	απλή, ελλειπτική, σύνθετη, επαυξημένη
Τελείωνε!	προστακτική, επιφωνηματική, ερωτηματική, αποφαντική
Απομακρυνθείτε από τις γραμμές!	προστακτική, επιφωνηματική, ερωτηματική, αποφαντική
Απομακρυνθείτε από τις γραμμές!	απλή, ελλειπτική, επαυξημένη, σύνθετη
Οι φάλαινες τρώνε πλαγκτόν και ψαράκια.	απλή, ελλειπτική, επαυξημένη, σύνθετη
Οι φάλαινες τρώνε πλαγκτόν και ψαράκια.	προστακτική, επιφωνηματική, ερωτηματική, αποφαντική

8. Να εντοπίσετε τα δομικά μέρη των παρακάτω παραγράφων (θεματική πρόταση, λεπτομέρειες, κατακλείδα).

Οι Έλληνες έχουν μια χαρακτηριστική λέξη που περιγράφει θαυμάσια τη διάθεσή τους απέναντι στους ξένους: φιλοξενία. Η φιλοξενία είναι μια αρετή των Ελλήνων από τότε που εμφανίστηκαν στην ιστορία. Ήδη στα ομηρικά έπη περιγράφονται σκηνές πολύ εγκάρδιας φιλοξενίας, όπου ο ξένος επισκέπτης αντιμετωπίζεται ως ιερό πρόσωπο. Οι θεοί των αρχαίων Ελλήνων – και ειδικά ο Δίας- πολύ συχνά έπαιρναν ανθρώπινη μορφή και εμφανίζονταν ως ξένοι στα σπίτια των ανθρώπων, για να τους βοηθήσουν σε διάφορα σημαντικά ζητήματα αλλά και για προσωπικές τους υποθέσεις. Οι αρχαίοι Έλληνες λοιπόν, κάθε φορά που ένας ξένος χτυπούσε την πόρτα τους, τον υποδέχονταν με τιμές και τον αντιμετώπιζαν ως ιερό πρόσωπο, έχοντας πάντα στο νου τους ότι μπορεί να είναι κάποιος θεός. Του έβαζαν να φάει, του γέμιζαν το ποτήρι με εκλεκτό κρασί, του έστρωναν να κοιμηθεί, και μόνο όταν είχε χορτάσει και είχε ξεκουραστεί έπαιρναν το θάρρος να τον ρωτήσουν ποιος είναι και από πού έρχεται.

Αστερίξ, ο ήρωας αυτών των περιπετειών. Μικρόσωμος πολεμιστής αλλά παμπόνηρος και με κοφτερό μυαλό, του εμπιστεύονται χωρίς αμφιβολίες όλες τις επικίνδυνες αποστολές, για τις οποίες συνήθως καταστρώνει και το σχέδιο δράσης. Ο Αστερίξ αντλεί την υπεράνθρωπη δύναμη του από το μαγικό ζωμό του Δρύιδη Πανοραμίξ.

Το ράφτινγκ είναι ο ιδανικός τρόπος για να πλησιάσουμε την ομορφιά της φύσης. Περισσότερο κι από την έκκριση αδρεναλίνης, απ' το πνεύμα ομαδικότητας, το ράφτινγκ μάς προσφέρει πρόσβαση σε υδάτινα τοπία που δεν μπορείς να τα γνωρίσεις με κανέναν άλλο τρόπο. Επιπλέον το ράφτινγκ είναι μια ήπια δραστηριότητα, που μπορούν να τη γευτούν παιδιά και μεγάλοι. Αρκεί να βρίσκονται σε καλή φυσική κατάσταση, να ξέρουν κολύμπι και φυσικά να σέβονται τη δύναμη του νερού και να ακολουθούν πιστά τις οδηγίες του συνοδού.

9. Χαρακτήρισε τις παρακάτω προτάσεις ανάλογα με τα συστατικά τους (απλή , επαυξημένη, ελλειπτική).

- α. Οι αθλητές έφτασαν στο στάδιο για προπόνηση.
- β. Οι φωτογραφικές μηχανές μας διαθέτουν τηλεφακό.
- γ. Το όνομα αρκεί.
- δ. Τα θέματα των εξετάσεων ήταν δύσκολα.

10. Να μετατρέψετε τις απλές προτάσεις που δίνονται σε επαυξημένες όπως στο παράδειγμα.

α. Πχ. ο φάρος κατευθύνει τα καΐκια.

Ο θαλασσοδάρτος φάρος κατευθύνει τα γέρικα καΐκια.

β. Τα κύματα τρώνε τα βράχια

.....

γ. Τα κοχύλια είναι αμέτρητα.

.....

δ. Οι γλάροι σπαθίζουν τον αέρα.

.....

11. Χαρακτήρισε τις υπογραμμισμένες προτάσεις του διαλόγου με βάση τις σημασίες τους και τα σημεία στίξης (**αποφαντική, προστακτική, ερωτηματική, επιφωνηματική**):

α. Πού θα πάτε;

β. Στην Αθήνα, μαμά, άσε μας να πάμε. Πρέπει να έρθει κι η Ελένη μαζί.

γ. Στην Αθήνα; Αυτό είναι παράλογο! Ο καιρός το πάει για βροχή. Το μεσημέρι να είστε εδώ. Πήρατε μαζί σας ομπρέλα;

12. Να μετατρέψεις τις καταφατικές προτάσεις που δίνονται σε αρνητικές.

α. Αυτός ο αρχιτέκτονας έχει πέντε βοηθούς σχεδιαστές.

β. Η δουλειά που τους ανατέθηκε είναι δύσκολη.

13. Να βρείτε το Ονοματικό Μέρος και το Ρηματικό Μέρος στις παρακάτω προτάσεις.

α. Ο διαρρήκτης παραβίασε την πόρτα του διαμερίσματος.

β. Ο Γιώργος πάει για μπάνιο.

γ. Η διάρκεια της παράστασης ήταν μιάμιση ώρα.

δ. Με ζάλισε ο θόρυβος από τη μηχανή.

ε. Τα καταστήματα θα είναι ανοιχτά σήμερα μέχρι αργά.

14. Να συμπληρώσετε τα κενά με την κατάλληλη πτώση του επιθέτου που βρίσκονται στην παρένθεση.

α. Ο υπουργός ενδιαφερόταν για την εξαγωγή των ..... (εγχώριος) προϊόντων και την εισαγωγή ..... (ξένος) συναλλάγματος.

β. Δεν έλειψαν βέβαια και οι ..... (μυστικός) συνεδριάσεις κατά τις οποίες έπαιρναν ..... (έκτακτος) μέτρα.

γ. Στα πυκνά του φρύδια και τα ..... (δασύς) του στήθι έβλεπε ζωντανεμένη την παλικάριά.

δ. Έληξε η εποχή των..... (παχύς) αγελάδων.

- ε. Οι άκρες των..... (καφετής) ματιών της κατέληγαν σε μια .....
(χρυσ αφής) γραμμή.
- στ. Ήταν ένα αγόρι ..... (φοβητσιάρης).
- ζ. Οι..... (πεισματάρης) επιμένουν στη γνώμη τους και δεν μπορούν να συνεννοηθούν με κανέναν.
- η. Είχαν να διανύσουν ακόμη..... (πολύς) δρόμο.
- θ. Στην αφετηρία είχαν συγκεντρωθεί ..... (πολύς) δρομείς.
- ι. Γύρισε ..... (πολύς) χώρες και γνώρισε ..... (πολύς) ανθρώπους.
- ια. Είχε όλα τα γνωρίσματα του συνετού και ..... (μεγαλοφυής) ανθρώπου.
- ιβ. Τα κράτη πρέπει να σέβονται τις ..... (διεθνής) συμφωνίες.
- ιγ. Τα ..... (κοραλλιογενής) νησιά είναι χτισμένα από αποικίες .....
(μικρός) ζώων που μοιάζουν με ..... (θαλάσσιος) ανεμώνες.

15. Να κατατάξεις τα υπογραμμισμένα ουσιαστικά του κειμένου σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα και κατόπιν να σχηματίσετε την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό.

	Αρσενικά	Θηλυκά	Ουδέτερα
ισοσύλλαβα			
ανισοσύλλαβα			

Κι εγώ πέρασα τα μικρά μου χρόνια με τα ταξίδια που είχα διαβασμένα, αλλά είχα τη σπάνια τύχη οι τοποθεσίες που ζούσα να μοιάζουν με κείνα που είχα στο νου μου, και τα ταξίδια μου να μην είναι ολότελα φανταστικά, αλλά σε πολλά ήταν αληθινά και η φαντασία μου τα τελειοποιούσε. Γιατί, το μέρος που γεννήθηκα κι έζησα μικρός, έμοιαζε σε πολλά με τα παράξενα μέρη που είχα στη φαντασία μου από τα διαβάσματα και τις ιστορίες που είχα ακούσει. Βέβαια δεν είχε αγριανθρώπους ανθρωποφάγους, δεν είχε ζούγκλες, μήτε κροκοδείλους, μαϊμούδες, ιπποποτάμους κι άλλα τέτοια ζωντανά, είχε όμως παράξενες θάλασσες, κάβους, σκυλόψαρα, χελώνες, ψάρια, φουρτούνες, ρέματα, αγριοχηνες, πελεκάνους, γλάρους κι άλλα θαλασσινά πουλιά. Κι η στεριά, είχε κι αυτή κάμποσα αγρίμια και αγριοπούλια, λαγούς κοπάδια, αλεπούδες, τσακάλια, φίδια, αγριογούρουνα....

16. Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε ποια είναι τα υποκείμενα, αντικείμενα και κατηγορούμενα.

- α. Ο ανήφορος αρχίζει.
- β. Οι κάτοικοι ανοίγουν τα παράθυρά τους· βλέπουν ξένους ανθρώπους.
- γ. Προς τη θάλασσα το έδαφος γίνεται απότομο.
- δ. Το Καρούλι είναι ένας βράχος.
- ε. Οι θάμνοι φράζουν το μονοπάτι.
- στ. Οι ντόπιοι μαζεύουν πολλούς και νόστιμους καρπούς της εποχής.
- ζ. Η θάλασσα έγινε ένα πολύ στενό κανάλι.
- η. Η φύση γύρω μας φαίνεται ήρεμη.
- θ. Η επιφάνεια των νερών γυαλίζει σαν κρύσταλλο.
- ι. Οι μαθητές εξέλεξαν τον Κώστα πρόεδρο της τάξης.
- ια. Οι ψαράδες φυλάγουν εκεί τα σύνεργα της δουλείας τους.
- ιβ. Δάσκαλοι και καθηγητές εκπαιδεύουν τους μαθητές.

17. Να βρείτε τη φωνή των ρημάτων στις παρακάτω προτάσεις:

- α. Οι κλόουν ντύνονται με ειδικές στολές.
- β. Σε λίγα λεπτά το διαστημόπλοιο εκτοξεύθηκε στο διάστημα.
- γ. Οι ηθοποιοί ζουν μέσα σε όνειρο.
- δ. Το νερό πάγωσε.
- ε. Μηχανεύτηκε ένα έξυπνο τέχνασμα για να τους παραπλανήσει.
- στ. Η ομάδα μας έχασε με βαρύ σκορ.
- ζ. Οι αστροναύτες κάθονται σε ειδικά καθίσματα.

18. Να γράψετε την χρονική βαθμίδα, τον χρόνο και το ποιόν ενέργειας των ρημάτων που υπογραμμίζονται:

- α. Δυστυχώς πολλοί άνθρωποι πετούν τα σκουπίδια στο δρόμο.
- β. Έγραψε μια επιστολή.
- γ. Θα προσπαθήσει να με διαβάλει.
- δ. Φωνάζει, για να τον φοβηθούμε.
- ε. Όταν έρθουν αυτοί, εγώ θα έχω φύγει.
- στ. Ο υπουργός είχε προβάλει το έργο του.